

Szabadalmak sora kíséri Dékány Imre pályáját

SZEGED. A fény hatására öntisztuló felületek fejlesztését és évtizedek óta a tárolókőzetben letapadt kőolaj felszínre hozásának lehetőségét köszönheti a hazai ipar *Dékány Imre* kémikusnak. A szegedi emeritus professzor március 15-e alkalmából a Magyar Érdemrend középkeresztjét kapta meg az Országházban. Összesen 23 bejegyzett szabadalma van, és abban bízik, hogy a következő években még aktívan közreműködhet abban, hogy az öntisztuló felületeket iparszerűen alkalmazzák – például az egészségügyben. **6.»**

DÉKÁNY IMRE KÉMIKUS A MAGYAR ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZTJÉT VEHETTE ÁT

Bejegyzett szabadalmak, gyógyszerőtől a kőolajig

Dékány Imre egyik szabadalma, a fény hatására aktiválható öntisztuló felület egyelőre még csak laboratóriumi modell. FOTÓK: TÖRÖK JÁNOS

A fény hatására öntisztuló felületek fejlesztését és évtizedek óta a tárolóközetben letapadt kőolaj felszínre hozásának lehetőségét köszönheti a hazai ipar Dékány Imre kémikus szabadalmainak. A szegedi emeritus professzor – eredményes alap kutatásai mellett – többek között ezek miatt kapta meg a Magyar Érdemrend középkeresztjét.

SZEGED TIMÁR KRISZTA

A Magyar Érdemrend középkeresztjét kapta meg március 15-i nemzeti ünnepünk alkalmából az Országházban Dékány Imre, az SZTE Természet-tudományi és Informatikai Kar Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszékének emeritus professzora. Az elismerésre a Magyar Tudományos Akadémia terjesztette fel, Széchenyi-díja után ezt életműdíjként értékeli.

– Összesen 23 bejegyzett szabadalmam van – mesélte a 72 éves egyetemi tanár.

– Van például a másik szegedi díjazottal, Vécsei Lászlóval

egy közös, jelenleg szabadalmaztatás alatt álló nanomedicina-alkalmazásunk, mely során központi idegrendszerre ható gyógyszert tudunk úgy nanoméretben becsomagolni, hogy az átjusson a vérágygáton.

Dékány Imre egyik kiemelkedő munkája a fény hatására aktiválható öntisztuló felület, melyen a baktériumok és vírusok a napfény vagy akár a LED-világítás hatására vegyszerek használata nélkül elpusztulnak. A nanoszerkezetű, vékony réteg a festékekhez hasonlóan vihető fel bármilyen felületre, és legalább két évre megakadályozza a védett felületen a baktériumok szaporodását. – Ezt kísérleti jelleggel már kipróbálták a

szegedi klinikumban, folyamatos felhasználáshoz azonban még be kell szerezni néhány engedélyt. Azt gondolom, ez a technológia óriási jövő előtt áll, hiszen az egészségügyben és közösségi helyi-

A Magyar Érdemrend középkeresztje.

ségekben, vagy bárhol, ahol nagy a fertőzésveszély, hatékonyan lehet használni. Ráadásul a technológia alkalmas a levegő megtisztítására is. Elsőként a gyermekklinikán szeretném bevezetni a korszülöttek védelmére, hogy például az inkubátorba ne juthasson be baktérium. Tizenöt év munkája van már ebben, mostanra eljutottam odáig, hogy már gyártókkal tárgyalok.

A professzor másik alap kutatásra épülő munkája a kőolaj kitermeléséhez köthető. – A kőolaj szerkezete

Az elismerésre a Magyar Tudományos Akadémia terjesztette fel, Széchenyi-díja után ezt életműdíjként értékeli.

nanoskálán hasonló a gyógyszerhordozók szerkezetéhez, így köthető össze a két terület – magyarázta. – Algyőn a Mol szakemberei olyan kőolajkiszorítási módszereket használnak fel jelenleg egy több társszerzővel közös szabadalom alapján, melynek alkalmazására megindítható a kutak termelése, és a 20–30 éve a közetben letapadt kőolaj megmozdult. Ennek köszönhetően remélhetőleg nem kell bezárni ezt a lelőhelyet.

Dékány Imre 2016-ban ment nyugdíjba, a kutatást és a tanítást azonban nem hagyta abba. – Négy-öt évig még mindenképpen szeretnék dolgozni. Szeretek a fiatalok közelében, a laboratóriumban kutatni. Ők már másképp gondolkoznak, ráadásul rajtuk keresztül is követni tudom a világot. És persze bírom benne, hogy végig tudom vinni az öntisztuló felületek iparszerű alkalmazását, hiszen nem az a cél, hogy csupán a laboratóriumban nézegessük, milyen hasznos dolgot fejlesztettünk ki.